

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія авіаційного транспорту

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
до практичних занять**

навчальної дисципліни «Безпека польотів: Основи безпеки польотів»

обов'язковий компонент

освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Авіаційний транспорт (Оператор безпілотних літальних апаратів)

Аеронавігація

Кременчук 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 20.11.2019 № 10

СХВАЛЕНО

Методичною радою Кременчуцького
льотного коледжу
Протокол від 11.11.2019 № 2

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з технічних дисциплін
Протокол від 20.11.2019 № 11

Розглянуто на засіданні циклової комісії аеронавігації протокол 28.08.2023 № 1.

Розробник:

Викладач циклової комісії аеронавігації, спеціаліст вищої категорії Журід В.І.

Рецензенти:

1. Професор циклової комісії аеронавігації, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, викладач-методист Тягній В.Г.
2. Професор циклової комісії авіаційного і радіоелектронного обладнання, к.т.н., спеціаліст вищої категорії Гаврилюк Ю.М.

1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	
Тема 1 Історичний огляд дій та помилок в області безпеки польотів в АТС	2	2	0	0	0	0	Лекційне заняття по темі 12, (2 год.)
Тема 2 Система управління безпекою польотів	4	4	0	0	0	0	Лекційне заняття по темі 13, (4 год.)
Тема 3 Авіаційна техніка та БП	4	4	0	0	0	0	Лекційне заняття по темі 14, (6 год.)
Тема 4 Нормування льотної придатності та сертифікація елементів АТС	4	4	0	0	0	0	Лекційне заняття по темі 15, (6 год.)
Тема 5 Критерії БП	10	4	0	0	0	6	Лекційне заняття по темі 16, (2 год.), реферати
Тема 6 Несприятливі події в АТС. Наслідково-слідчі зв'язки при їх виникненні	10	4	0	0	0	6	Лекційне заняття по темі 17, (4 год.), реферати
Тема 7 Розслідування АП та інцидентів	8	2	0	0	0	6	Лекційне заняття по темі 18, (14 год.), реферати
Тема 8 Сучасні засоби до запобігання АП та інцидентів	8	4	0	0	0	4	Лекційне заняття по темі 19, (6 год.), реферати
Тема 9 Вивчення інформації по БП	10	4	0	2	0	4	Поточне усне опитування, оцінка виконання практичних робіт за індивідуальними варіантами по темі , (2 год.),
Всього за семестр № 8:	60	32	0	2	0	26	Залік

2. Методичні вказівки до практичних занять

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема 9 Вивчення інформації по БП

Практичне заняття - це вид навчального заняття, на якому організовується детальний розгляд курсантами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни

«Безпека польотів (Основи безпеки польотів)» та формується вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання курсантами відповідно до сформульованих завдань.

Навчальна мета заняття: розширення, поглиблення й деталізація наукових знань, отриманих курсантами на лекціях та в процесі самостійної роботи і спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення курсантів .

В результаті виконання завдань курсанти повинні :

знати :

- основи забезпечення безпеки польотів,
- основи забезпечення безпеки при вимушеній посадки в аварійних випадках,
- організація проведення розслідування АП,
- концепції та напрямки дій по запобіганню авіаційних подій.

уміти :

- аналізувати причини авіаційних подій та класифікувати їх,
- оцінювати фактори небезпеки, рівень безпеки польотів та розраховувати її показники,
- забезпечувати безпеку польотів в процесі експлуатації, а також проводити роботу по запобіганню АП.

Час проведення - 2 години .

Кількість годин - 2 (денна форма).

Місце проведення: аудиторія коледжу.

Хід проведення заняття:

I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок студентів по темі практичного заняття.

II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю курсантів, розв'язування питань різної складності з їх обговоренням, розв'язування контрольних тестових завдань.

Навчальні питання:

1. Ознайомити курсантів з неблагоприємними подіями в ЦА України з метою запобігання авіаційних подій в майбутньому.
2. Вивчення інформації по БП.
3. Вивчення причин авіаційних подій.
4. Вивчення заходів по запобіганню авіаційних подій.

Питання цільових виступів курсантів

1. Розкрийте сутність безпеки польотів (визначення), визначте відмінність у різних підходах до визначення цього поняття.
2. Проаналізуйте взаємозв'язок надійності та безпеки польотів.
3. Охарактеризуйте основні положення безпеки польотів, її об'єкт та предмет

дослідження.

4. Визначте актуальність проблеми безпеки польотів. що дають можливість її досягти.
5. У чому полягає підвищення надійності авіаційно-транспортної системи.?
6. У чому виявляється актуальність впровадження безпеки польотів у розвинених країнах світу?
7. Охарактеризуйте системний підхід до забезпечення безпеки польотів.
8. Охарактеризуйте рівень розвитку безпеки польотів в Україні.
9. Які сектори охоплює ринок логістичних послуг в Україні?
10. У чому полягає роль державних інституцій у розвитку логістики в Україні?
11. Які нормативно-правові акти регулюють безпеку польотів в Україні?
12. Охарактеризуйте система управління безпекою польотів.

Теми рефератів:

1. Основні поняття про міжнародному та національному повітряному праві.
2. Основні міжнародні та державні органи, що забезпечують нагляд і контроль за безпекою польотів.
3. Основні документи, що регламентують безпеку польотів.
4. Структуру і роль авіаційно-транспортної системи в організації безпеки польотів.
5. Класифікацію несприятливих подій в АТС.
6. Організацію і порядок розслідування подій, які можуть мати місце при експлуатації АТ.
7. Організацію проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт НД ЦА.
8. Заходи щодо забезпечення безпеки екіпажу та пасажирів.
9. Відповідальність за порушення законодавства, що регулюють безпеку польотів.
10. Чинники, які впливають на БП.

Література: Література [1, 2, 4–6].

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Тема: Вивчення інформації по БП

Навчальна мета заняття: перевірити знання курсантів по результатам вивчення дисципліни «Безпека польотів (Основи безпеки польотів)»

Час проведення - 2 години .

Кількість годин - 2 (денна форма).

Місце проведення: аудиторія коледжу.

Хід проведення заняття:

I. Проведення контрольної роботи

II. Порядок проведення основної частини заняття: індивідуальні завдання наведені у комплекті навчально-методичного забезпечення «Контрольні роботи»

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

3. Рекомендована література**Основна література:**

1. Загальні правила польотів біля повітряного простору України від.06.02.2017 №66/73
2. В.В.Зубков, Е.Р.Мінаєв. Основи безпеки польотів. "Транспорт".1987.
3. Постанова Верховної Ради. Повітряний кодекс України. Керівний. Київ, 2014.
4. Олійник В.Г.Літна експлуатація вертольотів. Посібник, КЛК, 1992.
5. Олійник В.Г.Запобігання АП.Посібник. Київ, 1995.
6. І.Р.В.Сакач. Безпека польотів. Підручник. М. "Транспорт", 1989.
7. В.В.Михайлов та ін. Методи розшифрування польотної інформації.1987.
8. Аналіз стану аварійності в ЦА 1998-2019р.р.Київ, Державіаадміністрація, Інформаційні бюлетені з БП
9. Положення про систему управління БП на авіаційному транспорті. Наказ № 895. Київ, Державіаслужба, 2006.
10. Виживання.Пам'ятка. М, "В.Т."1988.
11. Платонов К.К., Гольштейн Б.М. Основи авіаційної психології. М, "В.Т." 1987.
12. Картамишев П.В. Методика льотного навчання. Посібник, М. „Транспорт”, 1974.
13. Людський фактор та БП. Посібник, М, "В.Т.", 1987.

Додаткова література:

1. Посібник з розслідування АП та інцидентів. Дос9756-А №965. Монреаль,2000.
2. Правила розслідування АП із цивільними ПС в Україні. Київ, Державіаслужба, 2005.
3. Посібник із запобігання АП. Дос 9433-А № 923. Монреаль, ІКАО, 1987.
4. РЛЕ Мі-8МТВ. МЦА,1996

Інформаційні ресурси в Інтернеті

Аналіз стану безпеки польотів за результатами розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами України та суднами іноземної реєстрації, що сталися у 2019 році <http://www.nbaai.gov.ua/uploads/pdf/Analysis2019.pdf>